

Nr 687

Av fru Olsson, Elvy, och herr Fälldin, om vissa trygghets- och arbetsmarknadsfrågor avseende hemarbetande kvinnor m. fl.

(Lika lydande med motion nr 875 i Andra kammaren)

Många grupper i samhället har fortfarande en bristfällig grundtrygghet. Dit hör exempelvis de hemarbetande kvinnorna och de ensamstående hemmadöttrarna. De har liksom de flesta egna företagare som blir utan försörjning i samband med strukturomvandlingen ett otillfredsställande ekonomiskt skydd. Den dolda arbetslösheten bland kvinnor är stor. Arbetskraftsundersökningar för år 1966 visade att det fanns omkring 200 000 gifta och ogifta kvinnor som önskade men ej kunde erhålla arbete. Flertalet var gifta hemarbetande kvinnor, som efter några eller flera år åter ville ut i förvärvslivet, vilket inte hade lyckats bl. a. på grund av bristande yrkesutbildning, ålder och bostadssituation.

Det är nödvändigt med intensifierade åtgärder i fråga om omskolning och yrkesutbildning för gifta kvinnor. Också lokaliseringpolitiken kommer in i bilden. Vid lokaliseringpolitikens utformning måste hänsyn tas till den ojämna regionala fördelningen av den latent kvinnliga arbetslösheten. Särskilda åtgärder måste inriktas på att även äldre kvinnliga arbetssökande skall erhålla arbete. Efterfrågan på deltidsarbete från barnfamiljer och äldre arbetskraft måste uppmärksammas.

Vid bedömning av anvisat lämpligt arbete måste hänsyn tas till att avståndet från bostadsorten icke får vara sådant att familjen splittras. Det är också ytterst angeläget att arbete på näraliggande orter inte omöjliggöres genom bristfälliga kommunikationer. I de undantagsfall där förflyttning är nödvändig ur sysselsättningsynpunkt måste familjens sammanhållning utgöra grund för åtgärderna och dessa inriktas på förflyttning till ort där båda makarna kan beredas lämpligt arbete och bostad.

Det är angeläget att en allmän arbetslöshetsförsäkring införes, som omfattar även arbetssökande personer som tidigare icke varit förvärvsarbetande. Den allmänna arbetslöshetsförsäkringen bör alltså också omfatta grupper som nu står utan arbetslöshetsförsäkring, t. ex. tidigare hemarbetande personer, egna företagare som drabbas av den pågående omstrukturen i samhället samt ungdomar utan tidigare yrkesverksamhet. Den som avbrutit sitt förvärvsarbete under barnens småbarnsålder — då enligt vår

mening rätt att tillgodoräkna sig ATP-poäng bör föreligga — och efter denna tid icke kan erhålla lämpligt arbete skall ha rätt till omedelbar arbetslöshetsersättning. Samma regler skall givetvis gälla för män och kvinnor.

Vid en övergång till särbeskattning — vilken vi anser angelägen och förordar i en annan motion — är det sannolikt att problem uppstår i familjer där hustrun är hemarbetande och har uppnått 55—60-årsåldern. Otillräcklig yrkesutbildning och svårigheter för äldre arbetskraft att erhålla anställning gör att dessa kvinnor i många fall inte kan förväntas bli förvärvsarbetande. Som kompensation till sistnämnda familjer vid en övergång till särbeskattning är någon form av kontantersättning att förorda. Kontantersättningen bör vara generell och inte som den nuvarande skattesubventionen beroende av makens inkomst.

De vårdande uppgifter som utföres av de s. k. hemmadöttrarna värderas nu inte tillräckligt av samhället. Det är angeläget att åtgärder vidtages så att de får del av de samhällets förmåner som tillkommer förvärvsarbetande i allmänhet. Om kommunerna, vilket vi vill förorda, anställer dessa personer som hemsamariter inordnas de i socialförsäkringssystemet. Sedan deras vårdande uppgifter som hemmadöttrar upphört bör den situation gälla för dem som ovan i motionen redogjorts för.

De ovan berörda problemen berör i stort både män och kvinnor. Lösningarna måste göras så könsneutrala som möjligt. Hittills har dessa frågor varit alltför litet uppmärksammade. De bör därför bli föremål för utredning. Vissa delar av frågorna har anknytning till de problem som KSA-utredningen har i uppdrag att utreda.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående åtgärder för att lösa trygghets- och arbetsmarknadsfrågorna i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1968

Elvy Olsson (cp)

Thorbjörn Fälldin (cp)
